

מצודע (תשי"א)

ל"ד ל"ג - נ"ג (נבועי בחיים)

(ע"י דברי הרמב"ם לנבועי בחיים, הלכות טומאת צדעת ט"ז י"ג, חודשכו בגליון מצודע תש"ו שאלה א.)

א. שאלות כלליות.

ספורנו י"ג ט"ז ד"ה

1. הסבר את השקפת הספורנו, שנגעי בגדים ונחיים אינם אלא מחמת ה' על יצוריו?
2. כיצד רוצה הוא להוכיח את השקפתו משמות ט"ז כ"ו ?
3. למה אין הוא אומר את דעותיו אלה גם בקשר לנבועי אדם?
4. ח"ל אמרו (סנהדרין ע"א א') "בית המנוגע לא היה ולא נברא".

(א) הסבר כונת המאמר הזה ע"פ דברי ספורנו
 (ב) הלא ראינו כמה פעמים במציאות, שנתנו בחיים על עפוש שהתפשט בין אבני קירותיהם או על פטריות שגדלו עליהם. (וע' הסבר נבועי בחיים ברלב"ג גליון חודש תש"ו א).
 הסבר, כיצד אין עובדות ידועות אלה סותרות את מאמר חו"ל הנ"ל?

ב. ל"ה כנבוע נראה לי בבית

רש"י ד"ה כנבוע

(דברי רש"י אלה לקוחים ממסנה נבועים י"ב מסנה ה')

לדברי רש"י אלה:

ר' אליהו מורח (טורקיה במאה ה-16): מפני דרך ארץ, שלא יאמר אדם אפילו על דבר הברור לו ודא אלא ספק. וזהו שאמרו חז"ל: (ברכות ד' ע"א) למד לטובך לומר: איני יודע.
 גור-אריה (ר' ליווא בן בצלאל מפרג (מהר"ל מפרג) בסוף המאה ה-16): טעם הדבר הזה מסוים (ההלים ק"א ז') "דובר שקרים לא יכון לנבוע עיני". דהא כל זמן שלא נזקק לו הכהן - לאו נבוע הוא, ואיך יאמר: "נבוע נראה לי" בבית?

הוספות יום טוב (ר' ליימן הלר 1654-1579, אשכנז):

לכך הקפידה התורה, שלא יאמר "נבוע נראה לי", כדי שלא יפתח פה לטון, כדורש"י (ברכות י"ט ע"ב): לעולם אל יפתח אדם פיו לטון, ואמר ר' יוסף: מאי קראה? (=היכן מצונו רמז לכך במקרא?) טב (ישעיה א'): "במעט בסודם היינו". מאי אהדר להו? "שמעו דבר ה' קציני סדום" (עד כאן דברי הגמרא). הרי אפשר שיחזור ויכהה טרם בוא הכהן.

1. מה ההבדל העקרוני בין טלחה החכמים הנ"ל כבואם לנמק את דברי המסנה המובאים ברש"י.
2. מהו מוסר ההסכל היוצא מדברי כל אחד מהם.
3. על דברי רש"י דלעיל מקשה בעל דברי דוד: למה לא נקט רש"י לטון המסנה (נבועים י"ב מסנה ה'): "אפילו תלמיד חכם ויודע שהוא נבוע ודאי" ונקט לטון "שאפילו חכם ויודע...". בתוספת ט"ן.

ג. ל"ו וצוה הכהן ופגו את הבית.

רש"י ד"ה ולא יטמאו כל אסר בבית.

ספורנו ופגו את הבית עד "ניתן זמן הסגר".

1. מה החיוב העקרוני ביניהם בהסגר טעם דין זה?
2. מהו מוסר ההסכל הנובע מתוך דברי רש"י (החל מן "ועל מה חסה תורה") אלה?
3. הסבר במה מחזק דין זה את השקפת ספורנו (שאלה א) על אופיים הכללי של נבועי בתים?

ד. מ"ה ונתן את הבית.

רש"י מ"ד ד"ה ובא הכהן השל מן "וסדר המקראות כך הוא". הסבר, למה דרסה תורה בנבועי בתים סני הסגרים (י"ג נ"ד-נ"ז) ובנבועי בתים (כפי הסברו של רש"י כאן) טלחה הסגרים?

הטובות ושאלות להלכות לנחמה ליבוביץ, קריית מסב ירושלים.

השאלות המסומנות בא קטות והמסומנות באא קטות ביותר, יענה כ"א לפי דוגמתו.